

24.10.2023

Valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkaverosta annetun lain muuttamisesta (HE 38/2023 vp)

Valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry:ltä (*jäljempänä MaRa*) lausuntoa hallituksen esityksestä tupakkaverolain muuttamiseksi (HE 38/2023). Lain muutoksella savuttomat nikotiinituotteet (*jäljempänä nikotiinipussit*) tulisivat veron piiriin.

MaRa toteaa lausuntonaan seuraavaa:

1. Ehdotus nikotiinipusseille määrättävästä tupakkaverosta

Sen jälkeen kun Fimea muutti keväällä 2023 tulkintaansa nikotiinipusseista, kuluttajat ovat voineet ostaa nikotiinipitoisuudeltaan rajattuja (20 mg tai sitä enemmän nikotiinia sisältävä nikotiinipussit ovat Tukesin päätöksen nojalla kiellettyjä) tupakkatuotteita kotimaisesta vähittäismyynnistä. Tämä on ohjannut myyntiä vastuulliseen ja verotuloja Suomeen tuovaan myyntikanavaan. Ratkaisu on vähentänyt nikotiinipussien ostamista ulkomaisista verkkokaupoista, matkustajatuontia ja harmaita markkinoita.

Lakiehdotuksen mukaan savuttomista nikotiinituotteista kannettaisiin sekä vähittäismyyntihintaan perustuvaa arvoveroa että yksikköveroa. Arvovero olisi 10 prosenttia savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntihinnasta ja yksikkövero 10 senttiä grammalta savutonta nikotiinituotetta. Lisäksi säädettäisiin savuttomien nikotiinituotteiden vähimmäisverosta. Savuttomista nikotiinituotteista suoritettavan tupakkaveron määrä olisi aina vähintään 14 senttiä grammalta savutonta nikotiinituotetta. Lakiehdotuksen mukaan veron seurauksena tyyppillisten savuttomien nikotiinituotteiden vähittäismyyntihintojen arvioidaan nousevan noin 2,5 euroa rasiaalta.

2. Verotasosta ja veron perusteesta

Osa Suomen naapurimaista on asettanut nikotiinipusseille valmisteveron. Hallituksen esityksestä käy ilmi, että verotasot ovat selvästi matalampia Virossa, Latviassa, Ruotsissa ja Tanskassa kuin hallituksen esityksessä ehdotettavat verotasot. Virossa ja Latviassa verotaso on 0,11–0,12 euroa grammalta eli 1,30–1,40 euroa 12 gramman rasiaalta. Ruotsissa verotaso on noin

0,02 euroa grammalta eli 0,2 euroa 12 gramman rasialta ja Tanskassa noin 0,01 euroa grammalta eli 0,12 euroa rasialta.

MaRa katsoo, että hallituksen esityksessä esitetty verotaso on naapurimaihin verrattuna liian suuri.

Nikotiinipussien myyntimarkkinat ovat Suomessa vasta kehittymässä. Nikotiinipussien kotimaiset myyjät kilpailevat ulkomaisten toimijoiden kanssa.

Kuluttajat ostavat tällä hetkellä nikotiinipusseja ulkomaisista verkkokaupoista. Tämä ollaan kieltämässä tupakkalain muutoksella, jota koskeva lakiehdotus on parhaillaan lausuntokierroksella.

Jotta nikotiinipussien kulutus ohjautuisi mahdollisimman suuressa määrin Suomen valtiolle verotuloja (tupakkavero + arvonlisävero 24 %) kerryttävään kotimaiseen vähittäismyyntikanavaan, verotason on oltava kilpailukykyinen naapurimaihin verrattuna. Jos nikotiinipussien verotaso asetetaan liian korkeaksi, tämä ohjaa kuluttajia hakemaan myös näitä tuotteita risteilylaivoilta, Ruotsista ja Baltian maista Suomen menettäessä verotuloja. Liian korkea verotaso naapurimaihin verrattuna kasvattaa myös tuotteiden harmaita markkinoita.

Nikotiinipussit ovat vaihtoehto nuuskalle. Nikotiinipussien liian kireä verottaminen Suomessa ohjaa kuluttajia tuomaan matkustajatuontina myös nuuskaa Ruotsista sekä Suomen ja Ruotsin/Ahvenmaan välillä risteileviltä matkustajalaivoilta.

MaRa toteaa, että ehdotettu yhdistelmävero (arvo + paino) on monimutkainen. Se rajoittaisi kilpailua, koska arvoon sidotun veron perusteella takia vähittäismyyntiportaan hinnoittelua rajoittaisi valmistajan tai maahantuojan pakkaukseen merkitsemä vähittäismyyntihinta. Vastaavaa mallia ei ole käytössä muissa EU-jäsenvaltioissa.

Hallituksen esityksessä (sivu 9) todetaan, että vähittäismyyntihinnan ilmoittaminen vähittäismyyntipakkauksessa jo valmistajan tai maahantuojan yrityksen toimesta tarkoittaisi myös sitä, ettei esimerkiksi nikotiinipusseja myyvä kauppa pysty myymään tuotteita muulla kuin pakkauksessa ilmoitetulla hinnalla.

Veron peruste aiheuttaisi nikotiinipussien myyjille hallinnollista taakkaa, jota hallitus on sitoutunut hallitusohjelmassaan välttämään. Arvovero aiheuttaisi epäselvyyttä vähittäismyyntiportaan ja tuotteiden valmistajien/maahantuojien välillä tuotteiden hinnoittelussa sekä veron maksamisessa.

MaRa esittää, että tupakkaveron perusteeksi asetetaan yksinkertainen malli, jossa veron perusteena toimii tuotteen paino. Painoon perustuvan veron tulee olla määrältään sellainen, että Suomessa toimivat vä-

hittäismyyjät menestyvät kilpailussa naapurimaissa toimivien nikotiinipusseja myyvien yritysten kanssa.

Kilpailukykyisellä verolla myös nikotiinipussien ja nuuskan matkustajatuontia saadaan vähennettyä. On huomioitava, että nikotiinipussien myynnistä Suomessa kertyy myös arvonnalisäveroa. Verotulojen turvaamiseksi on tärkeää, että mahdollisimman suuri osa tuotteista ostetaan Suomessa toimivista laillisista myyntikanavista.

3. Lain voimaantulosta ja siirtymäaikasäännöksestä

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2024. Lakia sovellettaisiin 1.7.2024 alkaen myös hallituksen esityksen antamisen jälkeen vuoden 2023 puolella kulutukseen luovutettuihin savuttomiin nikotiinituotteisiin.

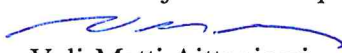
Siirtymäaikasäännöksen tarkoituksena on antaa vähittäismyyjille riittävä aika varautua veromuutoksiin ja myydä varastoistaan ennen lain voimaantumista ostamansa tupakkaverottomat nikotiinipussit kuluttajille. Siirtymäaikasäännöksellä on tarkoitus estää myös se, että myyjä voisi ”hamstrata” ennen lainvoimaantumista varastoonsa tupakkaverottomia nikotiinipusseja, joita voitaisiin myydä pitkän aikaa ilman tupakkaveroa.

Siirtymäaikaa koskevan sääntelyn tavoite on ymmärrettävä. Sääntely tulee olla mahdollisimman selkeää ja yksiselitteistä vähittäismyyjille ja tuotteiden valmistajille/tukkumyyjille. Hallituksen esityksen perustelut ovat verrattain monimutkaiset ja niiden ymmärtämiseksi vähittäismyyjän on käännettävä verojuristin puoleen.

MaRa esittää, että valtiovarainvaliokunnan verojaosto mietinnössään vielä selventää lain voimaantulon / siirtymäajan käytännön vaikutukset.

Kunnioittavasti,

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Veli-Matti Aittoniemi
varatoimitusjohtaja

Kai Massa
lakimies

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry on matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palvelualojen elinkeino- ja työmarkkinajärjestö. MaRa edustaa hotelleja, kylpylöitä, viikko-osakeyhtiöitä, leirintäalueita, kongressi- ja tapahtumatoimialan yrityksiä, ravintoloita, catering-yrityksiä, eines- ja valmistuskeittiöitä, kahviloita, pubeja, yökerhoja, liikenneasemia, huvi-, teema- ja elämyspuistoja, keilahalleja, festivaaleja ja konserttitapahtumia, ohjelmapalveluyrityksiä, luontomatkailuyrityksiä, hiihtokeskuksia sekä matkailun markkinointi- ja välityspalveluita tarjoavia yrityksiä. MaRassa on 3 100 jäsentä, joilla on 7 700 toimipaikkaa. MaRan jäsenyritykset työllistävät noin 70 000 henkilöä